

VPLYV ZÁNIKU STRANY (ÚČASTNÍKA KONANIA) NA ROZHODNUTIE O NEODKLADNOM A ZABEZPEČOVACOM OPATRENÍ ALEBO MAJÚ TIETO OPATRENIA OSOBNÝ CHARAKTER?

JUDr. Marek Valachovič, PhD.
advokát a člen Komisie pre rekonštrukciu
súkromného práva

JUDr. Slavomír Rabatin
advokát

Autori sa v článku zaoberajú osobitným aspektom inštitútu neodkladných a zabezpečovacích opatrení, ktorým je podľa nich ich osobný charakter. Hoci sa tento znak v právnej teórii a praxi v súvislosti s predbežnými opatreniami podľa predchádzajúcej právnej úpravy vôbec nespomína, autori na podklade konkrétneho prípadu z rozhodovacej činnosti súdov argumentujú v prospech osobného charakteru týchto opatrení nielen v tomto prípade, ale aj všeobecne pri tomto procesnom inštitúte. Rozoberajú pritom konkrétne otázky a situácie, ktoré v praxi nastávajú po smrti fyzickej osoby a zániku právnickej osoby, voči ktorým bolo neodkladné a zabezpečovacie opatrenie nariadené a čiastočne aj prípady zániku navrhovateľa týchto opatrení v súvislosti s prijatým Civilným sporovým poriadkom.

Úvod

Na ďalších riadkoch sa pokúsime analyzovať zaujímavý aspekt súčasnej právnej úpravy neodkladných a zabezpečovacích opatrení, ktoré od 1. júla 2016 nahradili inštitút predbežných opatrení, ku ktorému sa dosiaľ žiadna aktuálna publikácia, a to či už monografická¹ alebo komentárová², týkajúca sa civilného procesu, bližšie nevyjadřila. Vyplýva to zrejme z toho, že právna verejnosť vnímala právnú úpravu tohto inštitútu pred účinnosťou zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) ako dostatočnú, a to aj napriek tomu, že v minulosti už bolo možné zaregistrovať náznaky otázok týkajúcich sa ich charakteru.

Účelom tohto príspevku nebude komplexná analýza inštitútu neodkladných a zabezpečovacích opatrení, čo pochopiteľne vzhľadom na jeho limitovaný rozsah ani nie je možné a ani potrebné. Radi by sme však poukázali, podľa nášho názoru, na vákuum právnej

úpravy inštitútu neodkladných a zabezpečovacích opatrení a rozprúdili tak k uvedenej problematike odbornú diskusiu, ktorá by dala na dané vákuum odpoveď.

Hneď na úvod si dovoľujeme čitateľa upozorniť, že závery a úvahy, ktoré sa v tomto článku vzťahujú na pojem „neodkladné opatrenie“ sú v zásade aplikovateľné aj na zabezpečovacie opatrenie, ak v jeho texte nie je uvedené inak.

Pojem „Predbežné opatrenie“ je pritom v texte príspevku použitý len v záujme dodržania pôvodnej zákonnej terminológie, keďže Civilný sporový poriadok už tento termín nepozná. Obsah, účel a účinky predbežného opatrenia sú však zhodné s inštitútom neodkladných opatrení podľa Civilného sporového poriadku. Tam, kde sa v texte článku uvádzajú pojmy „strana“, „žalobca“ a „žalovaný“, rozumejú sa nimi aj ekvivalentné termíny „navrhovateľ“, odporca“ a „účastník konania“ v terminológii zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej aj „CMP“), ak nie je v texte príspevku výslovne uvedené.³

Ako už naznačuje názov tohto príspevku, na podklade reálneho prípadu z praxe sa v ňom budeme zaoberať

¹ Napr. MAZÁK, J. *Zabezpečovacie prostriedky v civilnom procese*. IURA EDITION, 1997; MAZÁK, J. *Základy občianskeho procesného práva*. 4. vydanie, IURA EDITION, 2009; FICOVÁ, S., ŠTEVČEK, M. a kol. *Občianske súdne konanie*. 1. vydanie, Praha : C. H. Beck, 2010.

² DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občianský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář*. Praha : C. H. Beck, 2009; ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S. a kol. *Občiansky súdny poriadok. I. diel. Komentár*. 2. vydanie, Praha : C. H. Beck, 2012, či KRAJČO, O. a kol. *Občiansky súdny poriadok. Komentár*. 5. aktualizované vydanie, Eurounion, 2010.

³ Civilný mimosporový poriadok totiž obsahuje osobitné ustanovenia o neodkladných a iných opatreniach s tým, že aj v mimosporových konaniach sa použije všeobecná úprava v Civilnom sporovom poriadku, s výnimkou ustanovení o zodpovednosti za škodu spôsobenú neodkladným opatrením (§ 364 CMP).

vplyvom úmrtia a *mutatis mutandis* aj zániku strany sporu podľa Civilného sporového poriadku (účastníka konania v mimosporovom konaní), ktorým bola právoplatným súdnym rozhodnutím o neodkladnom opatrení uložená určitá povinnosť alebo obmedzenie na právach.

V tomto článku máme zámer skúmať, či vzhľadom na platnú právnu úpravu možno bez ďalšieho ustanovenia Civilného sporového poriadku o záväznosti rozsudku aplikovať aj na neodkladné opatrenia alebo či tieto majú výlučne osobný charakter, a teda sú vzhľadom na svoju povahu spôsobilé na ich vylúčenie zo všeobecného princípu procesného nástupníctva v civilnom konaní.

Hoci pojem osobný charakter neodkladného (predtým predbežného) opatrenia sa v odbornej literatúre ani judikatúre osobitne nespomína, na účely tohto príspevku pôjde o kľúčový pojem. Žiada sa preto hneď na úvod vysvetliť, čo si pod týmto termínom v kontexte našich myšlienkových pochodov vysvetľujeme. **Osobným charakterom neodkladných opatrení** budeme na účely tohto článku rozumieť záväznosť právnych účinkov vyplývajúcich z rozhodnutia súdu o neodkladnom opatrení len vo vzťahu k určitému povinnému subjektu, ktorý má osobitné postavenie alebo status⁴ alebo ktorého konanie bolo dôvodom nariadenia neodkladného opatrenia. V tejto súvislosti považujeme za potrebné hneď v úvode príspevku zdôrazniť, že na právne závery formulované v ďalšom texte nebude mať, podľa nášho názoru, vplyv skutočnosť, či pôjde o neodkladné opatrenie nariadené v sporovom alebo mimosporovom konaní.

1. Ilustračný prípad zo súdnej praxe

Skutkový stav modelového prípadu, vychádzajúceho z praxe, na základe analýzy ktorého chceme formulovať náš názor, bol nasledovný. Na okresnom súde sa ešte za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016 (ďalej aj „OSP“) medzi žalobcom a žalovaným viedol niekoľko rokov spor o zaplatenie finančnej sumy. Právne dôvody tejto žaloby sú na účely tohto príspevku irelevantné. Navrhovateľ podal v rámci prebiehajúceho súdneho konania návrh na nariadenie predbežného opatrenia. Súd prvého stupňa sa so skutkovými

⁴ Napríklad ide o osobu, ktorá má zo zákona vyživovaciu povinnosť voči inému subjektu, je vlastníkom alebo užívateľom určitého majetku, alebo táto osoba disponuje určitými právami bez ohľadu na to, či nimi disponuje oprávnené, alebo neoprávnené atď.

a právnymi dôvodmi návrhu na nariadenie predbežného opatrenia stotožnil, keďže mal za preukázané, že žalobca osvedčil obavu, že by súdny výkon rozhodnutia mohol byť ohrozený, pretože **žalovaný mal v úmysle nehnuteľnosti, ktoré mali byť zabezpečené predbežným opatrením, v tom období predať**. Na podklade takto osvedčenej obavy o súdny výkon rozhodnutia bolo voči žalovanému okresným súdom nariadené predbežné opatrenie. Ním bola žalovanému ako účastníkovi konania v merite veci, a zároveň vlastníkovi nehnuteľností uložená povinnosť *zákazu nakladať s (podrobne špecifikovanými) nehnuteľnosťami, a to takým spôsobom, aby tieto nehnuteľnosti nepreviedol, nedaroval alebo inak nescudzil, nezatažil, neprenajal, nezriadil k nim vecné bremeno, nevložil ako vklad do obchodnej spoločnosti alebo družstva až do právoplatného skončenia súdneho konania vo veci samej* (na účely ďalšieho textu aj „Predbežné opatrenie“).

Takýchto prípadov je na všeobecných súdoch mnoho, takže v súdnej praxi ide o pomerne bežnú procesnú situáciu. Žalovaný sa v našom prípade voči nariadenému Predbežnému opatreniu neodvolal⁵, v dôsledku čoho toto rozhodnutie súdu nadobudlo právoplatnosť. Takýto stav pretrvával niekoľko rokov, no počas prvostupňového konania odporca zomrel.

Zákonný dedič, ktorý následne po ukončení dedičského konania nadobudol do vlastníctva nehnuteľnosti postihnuté Predbežným opatrením a ktorý sa z titulu univerzálnej sukcesie zároveň stal aj jedným z účastníkov konania na strane pôvodného žalovaného v konaní o zaplatenie pohľadávky (t. j. vo veci samej), podal na príslušnom súde návrh na zrušenie Predbežného opatrenia podľa § 77 ods. 2 OSP. Tento návrh sa opieral najmä o právnu argumentáciu **o osobnom charaktere tohto opatrenia a nemožnosť jeho automatickej záväznosti aj na všetkých právnych nástupcov pôvodného žalovaného**. Navyše, k univerzálnej sukcesii došlo v dôsledku skutočnosti nezávislej od vôle dedičov.

Keďže v Civilnom sporovom poriadku (a podobne to bolo aj za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku) absentuje ustanovenie o zániku či zrušení neodkladného opatrenia (v terminológii Občianskeho súdneho poriadku predbežného opatrenia) smrťou strany, voči ktorej neodkladné opatrenie smeruje, jediným právne dostupným prostriedkom nápravy uvedenej situácie je v „novom“ režime Civilného sporového

⁵ Pre úplnosť v tejto súvislosti uvádzame, že dôvodom nepodania odvolania nebolo stotožnenie sa žalovaného s nariadeným Predbežným opatrením.

poriadku podanie návrhu na zrušenie Predbežného opatrenia súdom z dôvodu, že **pominuli dôvody, pre ktoré bolo toto opatrenie nariadené.**

Po smrti pôvodného žalovaného totiž, podľa tvrdení jeho dediča, odpadol právny záujem na dočasnom zabezpečení právnych vzťahov medzi žalobcom a pôvodným žalovaným, resp. na zabezpečení budúceho výkonu rozhodnutia, pretože vznikla nová hmotno-právna situácia vo vzťahoch medzi účastníkmi konania, ktorá robí Predbežné opatrenie nadbytočným. Obava žalobcu o možný prevod nehnuteľností za účelom „zbavenia sa majetku“ kvôli existencii predmetného sporu tak už vzhľadom na novú skutočnosť (smrť pôvodného žalovaného) nebola, podľa názoru jeho dediča, opodstatnená. Táto obava bola totiž v danom prípade v čase podania návrhu na nariadenie Predbežného opatrenia odôvodnená **úmyslom pôvodného žalovaného** previesť predmetné nehnuteľnosti. Vzhľadom na to, že tento úmysel pôvodného žalovaného nijako nezaväzoval jeho dedičov a nemohol im byť ani pričítaný, nemohla byť táto skutočnosť podľa dediča v konaní o zrušení Predbežného opatrenia (jedného zo žalovaných vo veci samej) dôvodom na obmedzenie vlastníckeho práva za rovnakých okolností, aké existovali v čase podania návrhu na nariadenie Predbežného opatrenia.

Prvostupňový súd návrh na zrušenie Predbežného opatrenia **zamietol** a odvolací súd toto rozhodnutie potvrdil. Oba všeobecné súdy svoje rozhodnutia odôvodnili v zásade ustanovením § 460 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v platnom znení (ďalej len „OZ“) a ustanovením § 107 ods. 3 OSP, ktoré sa podľa nich vzťahuje aj na právne nástupníctvo v konaní o nariadení predbežného opatrenia, ktoré bolo mimochodom ukončené právoplatným rozhodnutím súdu o nariadení Predbežného opatrenia ešte v čase existencie pôvodného účastníka konania. Súdy len veľmi abstraktne a stručne skonštatovali, že „*tak, ako odporcovia nastúpili do práv a povinností zomrelého odporcu v konaní o návrhu na zaplatenie žalovanej čiastky, presne tak v zmysle ustanovenia § 460 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov vstúpili do práv a povinností v konaní o nariadení predbežného opatrenia, pričom právoplatné rozhodnutie súdu je pre nich záväzné.*“

Odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom rozhodnutí na argumenty odvolateľa týkajúce sa výlučne osobného charakteru Predbežného opatrenia len stroho a formalisticky uviedol, že „*smrť účastníka, ktorému bola predbežným opatrením uložená*

nejaká povinnosť, by bola pri tvrdenom osobnom charaktere predbežného opatrenia samostatným dôvodom jeho zániku“⁶.

Výklad práva, ktorý v nami načrtnutej veci zaujali oba všeobecné súdy, podľa nás, už na prvý pohľad smeruje k absurdným dôsledkom. Vedie totiž k ukladaniu povinností účastníkom, ktorí nielenže nijako nezapríčinili nariadenie Predbežného opatrenia, ale ktorí sa všetci ani nestali vlastníckmi majetku, na ktorý sa súdom vydaný zákaz vzťahuje. Nie všetci dedičia sa totiž stali aj vlastníckmi Predbežným opatrením zabezpečených nehnuteľností.

Vzhľadom na skutočnosť, že v načrtnutej veci vznikla zaujímavá právna otázka o samotnom charaktere neodkladného (predtým predbežného) opatrenia a vplyve smrti, resp. zániku účastníka konania na jeho ďalšiu existenciu (t. j. jeho právnu záväznosť voči všetkým právnym nástupcom žalovaného), žiadalo by sa zo strany konajúcich súdov, aby svoje rozhodnutia podrobnejšie odôvodnili v kontexte uplatnenej právnej argumentácie.⁷ Je na škodu veci, keď sa nevyriešené právne otázky aj na súdoch nižšieho stupňa rozhodujú úplne bez vysvetlenia sudcovských myšlienkových pochodov, najmä ak ide o riešenie takých otázok, ktoré nie sú výslovne upravené v zákone, judikatúre, ani právnej teórii. Jednou z úloh súdnictva je pritom vyplňať medzery v práve.

Naším zámerom však nie je podrobiť naznačené závery všeobecných súdov bezvýhradnej, nekonštruktívnej a subjektívnej kritike, pretože vychádzajúc z právneho stavu platného v čase ich rozhodovania, iné procesné normy (§ 77 ods. 2 a § 107 ods. 3 OSP) ani aplikovať nemohli. Na druhej strane však všeobecné súdy nevyužili ponúkajúci sa priestor, aby

⁶ Za účelom zistenia skutkových podrobností prípadu uvádzame, že ide o rozhodnutie Okresného súdu Bratislava III zo 16. marca 2012, sp. zn. 11 C 187/05 a rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave z 29. júna 2012, sp. zn. 3 Co 228/2012.

⁷ Porovnaj napríklad uznesenie Ústavného súdu SR z 3. júla 2003, sp. zn. IV. ÚS 115/03 alebo sp. zn. I. ÚS 236/06. Takisto aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí z 29. júla 2010, sp. zn. 2 M Cdo 7/2009, uviedol, že: „Rozhodovacia činnosť súdov predstavuje jeden zo spôsobov realizácie objektívneho práva za účelom nápravy jeho nesprávneho chápania zo strany fyzických a právnických osôb pri realizácii právnych vzťahov. Účastník konania má právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Vyžaduje sa teda, aby súd nielen vyslovil svoj záver, ale aj vyložil úvahy, ktorými sa spravoval pri hodnotení dôkazov a ktoré ho viedli k aplikácii práve zvolených predpisov.“

v danej skutkovej a procesnej situácii poskytli dostatočný a presvedčivý výklad týchto právnych noriem. Pre úplnosť dodávame, že § 334 CSP⁸ o zrušení neodkladného opatrenia je takmer identický s § 77 ods. 2 OSP a podobne je aj § 63 ods. 2 CSP⁹ takmer totožný s § 107 ods. 3 OSP. Zákonodarca tak v zásade prevzal dôvody zániku a zrušenia predbežného opatrenia z právnej úpravy zakotvenej v Občianskom súdnom poriadku.¹⁰

Nepochybujeme totiž o tom, že nejde o ojedinelý prípad, keď subjekt, voči ktorému bolo neodkladné opatrenie nariadené, zanikne a do jeho postavenia vstúpi iný subjekt, prípadne sa zmení osoba, ktorá je nositeľom práv, s realizáciou ktorých je nariadené neodkladné opatrenie.¹¹

II. Diferenciácia hmotnoprávnych a procesných vzťahov

Uplatnenie zásady hmotného práva, prameniacej z ustanovenia § 460 OZ, o právnom vstupe dediča do

⁸ Podľa § 334 CSP: „Súd na návrh neodkladné opatrenie zruší, ak pominú dôvody, pre ktoré bolo nariadené.“

⁹ Podľa § 63 ods. 2 CSP: „V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve.“

¹⁰ V tejto súvislosti však poukazujeme na zmenu v koncepcii dôvodov zániku a zrušenia neodkladných opatrení. Zatiaľ čo podľa § 77 ods. 1 OSP predbežné opatrenia zanikli spravidla *ex lege*, ak nastali zákonom predpokladané skutočnosti, podľa Civilného sporového poriadku už odmietnutie žaloby, vyhovie alebo zamietnutie žaloby (hoci aj v časti) alebo zastavenie konania vo veci samej budú znamenať, že súd aj bez návrhu rozhodne o zrušení neodkladného opatrenia. V mimosporovom konaní môže súd zrušiť neodkladné opatrenie aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery alebo odpadnú dôvody, pre ktoré bolo nariadené (porovnaj § 363 CMP). V dôsledku tejto zmeny tak neodkladné opatrenie nezanikne v prípade vzniku uvedených skutočností priamo *ex lege*, ale vždy až na základe právoplatného rozhodnutia súdu o zrušení neodkladného opatrenia.

¹¹ Takýto prípad nastal pri výstavbe zábavno-nákupného centra v Žiline, keď investor stavby previedol práva stavebníka, voči ktorému bolo predbežné opatrenie nariadené, na tretiu osobu ešte pred tým, ako bolo pôvodnému stavebníkovi predbežné opatrenie doručené. Pri pokračujúcej výstavbe pôvodný stavebník argumentoval, že nariadené predbežné opatrenie rešpektuje a v prácach nepokračuje, keďže práva boli prevedené na tretiu osobu. Aj v rámci tejto pomerne známej mediálnej kauzy sa v odbornej verejnosti pertraktovala otázka záväznosti predbežného opatrenia voči tretím subjektom - právnym nástupcom, správanie ktorých nebolo dôvodom na nariadenie predbežného opatrenia a ktoré predbežné opatrenie podľa vymedzenia účastníkov v nariadenom predbežnom opatrení neuvádzalo.

hmotnoprávneho postavenia poručiť k momentu jeho smrti, s využitím ktorého rozhodovali súdy o návrhu na zrušenie Predbežného opatrenia, **nemôže vždy a paušálne dosahovať na stav vytvorený týmto procesným opatrením.** Na dediča prechádzajú v zmysle uvedeného ustanovenia aktíva a pasíva poručiť ako majetkové hodnoty, nie ako procesné vzťahy, z čoho následne vyplýva, že **procesné postavenie nemožno zdediť.** Taktiež možno poukázať na to, že záväzkový vzťah pretrváva aj po smrti subjektu len na základe výslovného zákonného ustanovenia (§ 579 ods. 1 OZ); právne nástupníctvo vo vecnoprávných vzťahoch sa pritom výslovne odvíja od ustanovenia § 132 OZ.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že sa tým len uzatvára okruh hmotnoprávných vzťahov s možným právnym nástupníctvom spojených so zánikom subjektu.

Procesné nástupníctvo počas prebiehajúceho súdneho konania upravujú len ustanovenia § 63 až 65, resp. § 79 a § 80 CSP (do 30. júna 2016 išlo o § 92 a § 107 OSP), pričom procesné nástupníctvo je výslovne naviazané na sporné hmotnoprávne vzťahy. Na už judikované právne vzťahy (subjektívne hľadisko právnej záväznosti právoplatného súdneho rozhodnutia) zákonodarca na rozdiel od Občianskeho súdneho poriadku už v Civilnom sporovom poriadku výslovne pamätal (pozri časť III tohto príspevku). Právna teória uvádza, že v takom prípade je určujúci hmotnoprávny vzťah, ktorý právoplatným rozhodnutím nadobudol vyššiu kvalitu, resp. vlastnosť poskytnutej právnej ochrany štátom. Česká judikatúra rozlišuje objektívne a **subjektívne hranice záväznosti súdneho rozhodnutia**, pričom objektívne hranice sú dané predmetom konania, ktorý je vymedzený petitom žaloby a ktorý je vyjadrený vo výroku rozsudku. Z hľadiska subjektívnych medzí záväznosti rozhodnutia, ktoré sú upravené v § 159 a § 159a českého zákona č. 99/1963 Sb. Občianskeho súdneho poriadku v platnom znení (ďalej aj „OSŘ“) platí zásada, že rozsudok je záväzný iba pre účastníkov konania a voči iným osobám, ako ustanovuje zákon, nevykonateľný.¹²

Z uvedeného vyplýva, že ak súdom vytvorený procesný vzťah nemá hmotnoprávny základ, jeho účinky nemôžu presiahnuť okruh účastníkov ku dňu právoplatnosti takéhoto rozhodnutia. Právne nástupníctvo spočívajúce v okolnosti, ktorá nastala po tomto okamihu (v našom prípade smrť zaviazaného

¹² Rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR zo 4. októbra 2008, sp. zn. 30 Cdo 1354/2006.

žalovaného) by preto malo byť v nami načrtnutej skutkovej situácii pojmovo, systematicky aj logicky vylúčené. Uvedený záver je, okrem iného, nepriamo podporený aj právnou teóriou, podľa ktorej je potrebné brať do úvahy dualitu hmotnoprávných a procesnoprávných vzťahov. **Podstata tohto rozlišovania spočíva v tom, že hmotnoprávne a procesné vzťahy predstavujú samostatné právne inštitúty s odlišnými právnymi vlastnosťami.** Hmotnoprávny vzťah je totiž v civilnom procese, ktorý smeruje k vydaniu deklaratórneho rozhodnutia, predmetom poznania.¹³ Zo skutočnosti, že právny nástupca vstúpi do hmotnoprávneho vzťahu nemožno automaticky vyvodzovať aj jeho procesné nástupníctvo v rozhodnutiach, ktoré boli vydané v konaniach o hmotnoprávnom nároku.

Dualita týchto vzťahov vyplýva podľa A. Winterovej, okrem iného, aj z toho, že okruh procesnej ochrany práv sa nekryje s vymedzením hmotnoprávných odvetví, ale je širší, keďže civilný proces poskytuje ochranu aj niektorým právam verejnoprávnej povahy. Okrem toho sa právo civilného procesu tradične priraduje k odvetviám verejného práva, napriek tomu, že poskytuje ochranu najmä súkromnoprávnym vzťahom.¹⁴

III. Závaznosť súdnych rozhodnutí pre právnych nástupcov sporových strán

Podľa predchádzajúcej procesnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 platilo, že právoplatný rozsudok súdu zaväzuje účastníkov konania, iné osoby zaväzuje **len vtedy, ak tak zákon výslovne ustanovil** (pozri § 159 a § 159a OSP).

V prípade rozhodnutí o predbežných opatreniach platilo, že predbežným opatrením možno nariadiť povinnosť niekomu inému než účastníkovi len vtedy, ak to možno od neho spravodlivo požadovať (§ 76 ods. 2 OSP). Nová právna úprava už obdobné ustanovenie neobsahuje, pričom z dikcie § 325 ods. 2 CSP („Neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä, aby...“) možno vyvodiť, že povinnosti je možné uložiť len sporovej strane. Ako sme už uviedli, právna úprava v Občianskom súdnom poriadku nijako neriešila otázku, či právoplatné rozhodnutie súdu (bez ohľadu na jeho formu), zaväzuje aj

právnych nástupcov účastníkov konania. Nová procesná úprava obsiahnutá v Civilnom sporovom poriadku už túto medzeru v zákone pri rozsudkoch odstraňuje.

Zákonodarca po vzore napríklad nemeckej právnej úpravy¹⁵ v § 228 ods. 1 CSP totiž výslovne upravil tzv. subjektívnu záväznosť rozsudku aj na právnych nástupcov strán, ak zákon neustanovuje inak. Hlavný problém načrtnutý v tomto príspevku však v novom sporovom kódexe zostal naďalej nevyriešený. Civilný sporový poriadok totiž v ustanoveniach upravujúcich neodkladné a zabezpečovacie opatrenia (§ 324 a nasl.) žiadnu osobitnú úpravu v súvislosti s limitmi subjektívnej záväznosti právnych účinkov týchto rozhodnutí neobsahuje. Takisto neupravuje ako osobitný dôvod zániku týchto opatrení smrť či zánik strany, voči ktorej bolo toto opatrenie nariadené.

Podľa platnej právnej úpravy neodkladné opatrenia majú vždy formu uznesení (porovnaj § 234, § 329 ods. 3 a § 343 ods. 2 CSP). Možno preto legitímne očakávať, že vzhľadom na dikciu § 234 ods. 2 CSP¹⁶ a § 228 ods. 1 CSP bude zo strany súdov tendencia automaticky rozširovať subjektívnu záväznosť výrokov uznesení o neodkladných a zabezpečovacích opatreniach aj na právnych nástupcov strán. Tým by sa *de facto* prevzal doterajší súdny výklad o právnych účinkoch uznesení o predbežných opatreniach, bez ohľadu na ich obsah aj na právnych nástupcov sporových strán, čo nepovažujeme za vyhovujúce riešenie.

V tejto súvislosti upozorňujeme, že zákonný pojem „primerane“ v § 234 ods. 2 CSP neznamena automatickú aplikáciu všetkých ustanovení o rozsudkoch aj na uznesenia. Domnievame sa, že z dôvodov uvedených v tomto článku je vhodné neaplikovať § 228 ods. 1 CSP v naznačenom smere automaticky aj na uznesenia o neodkladných a zabezpečovacích opatreniach.

V právnej teórii sa možno stretnúť s názorom, že ak zákon v otázke subjektívnej záväznosti súdnych rozhodnutí mlčí, je potrebné skúmať, či je subjektívne rozšírenie účinkov právoplatnosti pokryté samotným účelom tohto právneho inštitútu. Zároveň treba zisťovať, či takéto riešenie nie je neprimeraným zásahom

¹³ LAVICKÝ, P. *Solidární závazky*. Praha : C. H. Beck, 2004, s. 92.

¹⁴ WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní*. 6. aktualizované vydání, doplněné o předpisy evropského práva. Praha : Linde, a. s., 2011, s. 42.

¹⁵ Podľa § 325 ods. 1 nemeckého Občianskeho súdneho poriadku (Zivilprozessordnung) platí, že: „Právoplatný rozsudok je účinný voči stranám a osobám, ktoré sa stali právne spôsobilými nástupcami strán alebo nadobudli držbu k veci, ktorej sa týka spor takým spôsobom, že jedna zo strán alebo jej právny nástupca sa stal jej priamym držiteľom.“

¹⁶ Podľa § 234 ods. 2 CSP: „Ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.“

do sféry oprávnených záujmov tretej osoby, na ktorú sa majú účinky právoplatnosti vzťahovať.¹⁷ B. Dvořák vo svojej monografii v súvislosti s meritórnymi rozhodnutiami súdov uvádza, že **povaha univerzálnej sukcesie znamená vstup do všetkých práv a povinností právneho predchodcu, ktoré nie sú viazané iba na osobu predchodcu a u ktorých nie je stanovený zvláštny režim právneho nástupníctva.**¹⁸ Pri neodkladných opatreniach síce zvláštny režim procesného nástupníctva upravený nie je, no to nevylučuje, aby sa aj všeobecná právna úprava procesného nástupníctva interpretovala ústavne konformným spôsobom.¹⁹

Domnievame sa, že ani názor o automatickom procesnom nástupníctve **nie je možné a priori** bez ďalšieho skúmania aplikovať aj na rozhodnutia o neodkladných opatreniach. Pri nich je naopak potrebné zohľadniť práve nielen ich osobitný účel a účinky, ale najmä subjektívny prvok ako podklad pre ich nariadenie a v spojitosti s tým spôsobilosť vyvolania zásahu do oprávnených práv a záujmov tretej osoby, na ktorú by sa malo neodkladné opatrenie v dôsledku univerzálnej sukcesie vzťahovať.

Okrem toho je tiež potrebné zohľadniť, že rozhodovanie o neodkladnom opatrení je samostatnou časťou (mimo)sporového civilného konania, ktoré má ohraničený časový úsek, v ktorom súd o návrhu rozhoduje. Túto relatívnu nezávislosť neodkladných opatrení od konania vo veci samej potvrdzujú najmä § 156 ods. 2 CSP²⁰ a § 324 ods. 1 CSP²¹, ale aj

¹⁷ DVOŘÁK, B. *Právní moc civilních soudních rozhodnutí. Procesní studie.* Praha : Nakladatelství C. H. Beck, 2008, s. 154.

¹⁸ Názor o právnych dôsledkoch univerzálnej sukcesie prezentovaný v Dvořákovom diele totiž zastávali nielen Hora, Neuner, Fasching či Goldschmidt, ale aj judikatúra prvorepublikového Najvyššieho súdu ČSR. Porovnaj rozhodnutia Vážný 9626 a Vážný 17829.

¹⁹ L. Drápal v prvom diele cit. v poznámke č. 2 na s. 422 v rámci výkladu k § 74 OSŘ uvádza len veľmi všeobecne, že v konaniach o predbežnom opatrení môže dôjsť k procesnému nástupníctvu, pričom komentár odkazuje na § 107 a § 107a OSŘ a výklad k nim. Tieto zákonné ustanovenia, podobne ako § 63 CSP (predtým § 107 OSP), však upravujú sukcesiu v prebiehajúcom konaní. Neaplikujú sa však priamo na situáciu, za ktorej bolo vydané Predbežné opatrenie, t. j. keď pôvodný odporca zomrel po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

²⁰ Podľa § 156 ods. 2 CSP platí: „Konanie sa začína doručením žaloby alebo doručením návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia súdu.“

²¹ Podľa § 324 ods. 1 CSP platí: „Pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.“

dôvodová správa k Civilnému sporovému poriadku. Tá v súvislosti s § 336 až 339 CSP uvádza, že: „V navrhovanej právnej úprave sa odzrkadľuje koncepcná zmena právnej úpravy, podľa ktorej sa neodkladné opatrenia nemusia nevyhnutne spájať s konaním vo veci samej a v ktorej predkladateľ upúšťa od dočasnosti predbežných opatrení zakotvenej v predchádzajúcej právnej úprave.“²²

S ohľadom na uvedenú právnu úpravu je zrejmé, že v praxi môže nastať situácia, keď žalovaný stratí procesnú subjektivitu a:

- (i) po nariadení neodkladného opatrenia už nebude nasledovať aj konanie vo veci samej;
- (ii) neodkladné opatrenie bude nariadené až po právoplatnom skončení konania vo veci samej;
- (iii) neodkladné opatrenie bude nariadené v prebiehajúcom konaní, v ktorom sa bude pokračovať aj po strate procesnej subjektivity žalovaného.

V prípade (i) k judikovaniu sporných hmotnoprávných vzťahov medzi sporovými stranami po nariadení neodkladného opatrenia vôbec nemusí dôjsť.

V prípade (ii) ak k tomu aj dôjde, meritórne rozhodnutie súdu nemusí byť dostatočné a vznikne dôvod na nariadenie neodkladného opatrenia aj po právoplatnom skončení veci.

V oboch týchto prípadoch je však vylúčená aplikácia § 65 ods. 1 CSP, podľa ktorého platí, že právny nástupca strany, ktorý vstupuje do konania **prijíma stav konania** ku dňu zániku procesnej subjektivity svojho predchodcu.

Stav konania tu totiž právny nástupca žalovanej strany nemôže prijať, pretože po právoplatnom nariadení neodkladného opatrenia budú:

- žiadne konanie vo veci samej nebolo iniciované / bod (i)/ alebo
- toto konanie bolo síce právoplatne skončené, pričom právneho nástupcu žalovaného môže zaväzovať jedine výrok rozhodnutia vo veci samej (§ 228 ods. 1 CSP), nie však aj výrok uznesenia o neodkladnom opatrení, ktoré bolo voči pôvodnému žalovanému nariadené po právoplatnom skončení veci samej /bod (ii)/.

Spornou tak z pohľadu aplikácie § 65 ods. 1 CSP zostáva situácia uvedená v bode (iii), keď po právoplatnom nariadení neodkladného opatrenia právny nástupca žalovaného vstupuje aj do konania vo veci

²² Z dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku, ktorá je dostupná na: <<http://www.najpravo.sk/dovodove-spravy/rok-2015/160-2015-z-z-csp.html>>.

samej. Ak však budeme striktné diferencovať medzi samostatnosťou konania o nariadení neodkladného opatrenia a konaním vo veci samej, „*prijímaným stavom konania*“ tu môžeme rozumieť len stav rozhodný v čase straty procesnej subjektivity žalovanej strany prebiehajúceho konania vo veci samej, nie však aj stav konania ukončeného právoplatným neodkladným opatrením. Aj v tomto prípade tak dospejeme k rovnakému záveru, ako v prípadoch uvedených v bodoch (i) a (ii).

IV. Ďalšie argumenty svedčiace v prospech osobného charakteru neodkladného opatrenia

Okrem uvedených argumentov je potrebné do úvahy vziať aj ďalšie skutočnosti, ktoré majú na našu úvahu vplyv. Tieto však pri platnej právnej úprave predstavujú len dôvody na zrušenie neodkladného opatrenia. Predovšetkým ide o to, že hlavným účelom neodkladných opatrení je **bezodkladná úprava pomerov alebo obava, že exekúcia bude ohrozená**.

Predbežné opatrenie bolo nariadené voči zomretému žalovanému na základe osvedčenia konkrétnych skutočností, ktoré súd podrobil skúmaniu. Vždy pôjde o konkrétne skutkové okolnosti spočívajúce **na strane právneho predchodcu žalovaného** (spravidla omisívne alebo komisívne konanie), z ktorých vyplýva obava žalobcu o reálnu vymožitelnosť jeho pohľadávky alebo odôvodňujúce potrebu bezodkladnej úpravy pomerov.

V momente, keď však pôvodný žalovaný počas prebiehajúceho súdneho sporu, v ktorom bolo Predbežné opatrenie nariadené, zomrel, nastal nový hmotnoprávny a procesný stav. Z hľadiska procesného práva začalo na súde dedičské konanie po pôvodnom žalovanom. V ňom sa zistil okruh dedičov, s ktorými následne súd vo veci samej konal.²³ Hmotnoprávnu kontinuitu v právnych vzťahoch po smrti poručiteľa upravujú príslušné normy (§ 460, § 470, § 579 OZ). K tomu je nevyhnutné uviesť, že relevantný okruh

²³ Predmetom konania vo veci samej tu totiž bolo tvrdené majetkové právo navrhovateľa, ktoré smrťou dlžníka nezahynulo, ale povinnosť mu zodpovedajúca prešla na dedičov poručiteľa v rozsahu, ktorý sa skúma v dedičskom konaní. Inak povedané, dochádza k zmene záväzkového vzťahu, čo však nemá vplyv na jeho obsah, keďže smrťou dlžníka nedochádza k zániku povinnosti (ibaže tá by bola naviazaná na osobu dlžníka).

dedičov vyplýva z právoplatného rozhodnutia súdu o dedičstve. Po prejednaní dedičstva každý z dedičov preberá konkrétnu časť majetku poručiteľa. Z tohto okruhu dedičov potom vyplýva ich aktívna aj pasívna legitimácia v sporovom konaní v závislosti od druhu sporu.

Súdom uložený zákaz nakladať s nehnuteľnosťami, ktorý bol založený na konkrétnych skutkových okolnostiach však stratil svoje opodstatnenie, keďže zanikli subjektívne dôvody, pre ktoré bolo Predbežné opatrenie nariadené.

Ak by malo právoplatné Predbežné opatrenie v dôsledku procesného nástupníctva od momentu smrti pôvodného žalovaného v závislosti od výsledkov dedičského konania ďalej automaticky zaväzovať aj jeho dedičov (nových vlastníkov nehnuteľností), je nevyhnutné zodpovedať nasledovné otázky:

- je legitímne *ex lege* zaväzovať dedičov po žalovanom, ktorí jeho predchádzajúce konanie nespôsobili a jeho správanie, ktoré bolo dôvodom na nariadenie Predbežného opatrenia tak nemohli ovplyvniť?
- ako sa zmení právne postavenie navrhovateľa vo vzťahu k nároku chránenému Predbežným opatrením po smrti žalovaného?
- aká ujma bude spôsobená žalobcovi, ak Predbežné opatrenie smrťou žalovaného zanikne oproti prípadu, keď zomrie žalobca, ktorý je zároveň navrhovateľom Predbežného opatrenia?

Ad a) Ak vychádzame z objektívneho faktu, že smrťou žalovaného sa hmotnoprávny vzťah medzi žalobcom a žalovaným nevyhnutne zmenil, potom nevyhnutne musíme pripustiť, že dôvody, pre ktoré bolo Predbežné opatrenie nariadené, už ďalej nemôžu obstať. Právoplatné rozhodnutie o Predbežnom opatrení tak ďalej nemôže vyvolávať právne účinky vo vzťahu k subjektu, voči ktorému bolo nariadené, keďže zanikli dôvody na nariadenie Predbežného opatrenia tak, ako to predpokladá vo svojich ustanoveniach Civilný sporový poriadok (predtým Občiansky súdny poriadok).

Vychádzajúc z tézy uvedenej v úvode príspevku, podporenej argumentom o priamej neaplikovateľnosti § 228 ods. 1 CSP aj na uznesenia, by potom bolo nevhodné pripustiť situáciu, aby dedičia žalovaného niesli právnu zodpovednosť za konanie svojho predchodcu v rovnakej miere, v akej ju niesol pôvodný žalovaný v čase, keď bolo Predbežné opatrenie súdom

nariadené. Podľa nášho názoru nie je možné ani v procesnom práve paušálne sankcionovať všetkých právnych nástupcov takeého subjektu za okolnosti, ktoré nevyvolali a za ktoré nenesú žiadnu zodpovednosť. Takýto zásah by bolo možné považovať za neprimeraný do ich vlastníckych alebo iných práv o to viac, že voči nim nebola dôvodnosť nariadenia Predbežného nariadenia osvedčená.

Ak ide navyše o osobu, ktorá nevstúpila do práv a/alebo povinností žalovaného, ktorých sa Predbežné opatrenie týka, či už ako univerzálny alebo singulárny nástupca žalovaného, dá sa argumentovať, že neexistuje právny dôvod na to, aby takáto osoba bola viazaná Predbežným opatrením. Táto osoba totiž nie je právnym nástupcom žalovaného čo sa týka práv a povinností, ktorých sa Predbežné opatrenie týka. Povinnosti, ktorých sa týka súdne rozhodnutie, potom logicky nemôžu byť touto osobou ani porušené.

Naopak, v prípade osoby, na ktorú hmotnoprávne práva a/alebo povinnosti v dôsledku sukcesie prešli, dá sa logicky uvažovať aj o vstupe do procesných vzťahov v prebiehajúcom konaní vo veci samej prostredníctvom § 65 ods. 1 CSP. Otázne však je, či to platí automaticky (bez adekvátnej opory v zákone) aj pre právoplatné rozhodnutia o neodkladnom opatrení. K tomu pozri naše stanovisko v závere časti III. nazvanej „Závaznosť súdnych rozhodnutí pre právnych nástupcov sporových strán“.

Ad b) Žalobca, ktorý si voči žalovanému na súde uplatnil pohľadávku, si ju po smrti žalovaného už môže uplatňovať voči jeho dedičom len v rozsahu, ktorý zodpovedá hodnote ich dedičských podielov (§ 470 OZ a R 140/1954). Podmienkou zodpovednosti za dlhy poručiťela je preto existencia vecí a práv, ktoré majú majetkovú hodnotu.²⁴ Ak teda pôvodný žalovaný v našom ilustračnom prípade disponoval nehnuteľnosťami, ktoré podliehali Predbežnému opatreniu a tieto mohli eventuálne uspokojiť uplatnenú pohľadávku žalobcu v prípade jej judikovania súdom, po právoplatnom skončení dedičského konania sa majetok dediča alebo dedičov, ktorí nehnuteľnosti nadobudli, rozrástol o tento zabezpečený majetok. Inak povedané, majetkový substrát dedičov sa tak nevyhnutne rozšíril o majetok podliehajúci Predbežnému opatreniu. Úmrtie pôvodného žalovaného je teda momentom, ktorým dochádza nielen k zmene hmotnoprávneho, ale aj procesného vzťahu. Už len

z tohto dôvodu je tu legitímny dôvod na prehodnotenie dôvodov, pre ktoré bolo Predbežné opatrenie nariadené.

Ad c) Domnievame sa, že žalobcovi ako navrhovateľovi Predbežného opatrenia zánikom žalovaného nehrozí žiadna väčšia ujma. Ak sa žalobca aj po tomto okamihu domnieva, že jeho nárok uplatnený v konaní vo veci samej je potrebné zabezpečiť vzhľadom na zmenu v stranách súdneho konania (vstupe dedičov žalovaného do konania) a ich správanie, môže podať kedykoľvek nový návrh na nariadenie neodkladného či zabezpečovacieho opatrenia voči niektorým alebo všetkým dedičom, v závislosti od toho, v akom rozsahu títo zodpovedajú za žalobcovu pohľadávku. Je pritom len na jeho uvážení, či pri opätovnom využití zabezpečovacieho prostriedku tento nasmeruje na ten istý zdedený majetok alebo prípadne aj na iný majetok dediča. Samozrejme, v období do nariadenia nového neodkladného opatrenia môže dôjsť k ukráteniu majetkovej podstaty dedičov. Tu je však potrebné brať do úvahy, že bezprostredne po smrti pôvodného žalovaného, ktorého majetok bol dočasne zabezpečený Predbežným opatrením, nie je možné zo strany dedičov (minimálne do skončenia dedičského konania) akokoľvek nakladať s majetkom poručiťela. Bráni tomu § 201 CMP, podľa ktorého dedičia môžu počas dedičského konania veci patriace do dedičstva scudzíť alebo urobiť iné opatrenia presahujúce rámec obvyklého hospodárenia len so súhlasom súdu.

Uskutočnenie úkonu dedičom bez predchádzajúceho privolania súdom tu je podľa judikatúry sankcionované absolútnou neplatnosťou právneho úkonu (R 30/1993). Navyše, ak by išlo o nehnuteľný majetok zabezpečený neodkladným opatrením, podľa platnej právnej úpravy by vecnoprávne účinky takehoto prevodu ani nemohli nastať bez toho, aby bola z príslušného listu vlastníctva vymazaná obmedzujúca poznámka o Predbežnom (neodkladnom) opatrení. K tomu je podľa platnej právnej úpravy potrebné predložiť rozhodnutie o zrušení neodkladného opatrenia alebo preukázať dôvody jeho zániku podľa § 333 a nasl. CSP. Len na základe predloženia listiny preukazujúcej zmenu v osobe vlastníka Predbežným opatrením postihnutej nehnuteľnosti (napr. osvedčenie o dedičstve) by príslušný okresný úrad, katastrálny odbor výmaz Predbežného opatrenia podľa nás neuskutočnil. Je to práve z dôvodu, že smrť alebo zánik subjektu nie je podľa stavu *de lege lata* dôvodom na zrušenie alebo zánik Predbežného (či iného neodkladného) opatrenia *ex lege*.

²⁴ FEKETE, I. *Veľký komentár k Občianskemu zákonníku*. II. zväzok, EUROKODEX, 2011, s. 1298.

Ak by došlo k opačnej situácii, t. j. ak by zomrel návrhoveľ neodkladného opatrenia, ako už bolo uvedené, z hľadiska záväzkového práva (§ 579 OZ) takáto zmena v zásade nemá vplyv na ďalšiu existenciu hmotnoprávneho vzťahu.²⁵ Dedičia žalobcu tak vstupujú do jeho práv a povinností v rozsahu, ktorý zodpovedá § 63 ods. 2 CSP. Skôr nariadené neodkladné opatrenie, ktoré bolo vydané v prospech ich právneho predchodcu ich priamo zaväzovať nebude, pretože povinnosti z neho vyplývajú len žalovanému.

S ohľadom na účel právnej úpravy neodkladných opatrení vyplývajúci najmä z § 324 a nasl. CSP zastávame názor, že v záujme ochrany zabezpečenia nároku žalobcu a jeho právnych nástupcov vstupujúcich do konania vo veci samej, neodkladné opatrenie zánikom žalobcu nezanikne.

Pri formulovaní našich úvah sme sa stretli s právnym názorom, ktorý sa nestotožňuje s našim názorom o osobnom charaktere neodkladných opatrení vo vzťahu k zaviazanému subjektu z neodkladného opatrenia. Ako jeden z argumentov svedčiacich proti nášmu názoru je neprípustnosť diferenciácie v účinkoch neodkladného opatrenia v prípade zániku ktorejkoľvek procesnej strany. Ak teda prijmeme záver, že neodkladné opatrenie má osobný charakter vo vzťahu k žalovanému, rovnaký charakter musí mať aj voči žalobcovi, a teda neodkladné opatrenie by malo zaniknúť aj zánikom žalobcu. Takýto záver, s ktorým sa nestotožňujeme, má svoje úskalia. Tým základným je porušenie účelu neodkladného opatrenia v podobe vzniku obavy právnych nástupcov pôvodného žalobcu z prípadného zmarenia výkonu rozhodnutia vo veci samej v budúcnosti (napríklad prevodom majetku podliehajúcim už nariadenému neodkladnému opatreniu). V prípade zániku žalobcu sa totiž nezmení subjekt zaviazaný z neodkladného opatrenia, pre správanie ktorého bolo toto procesné opatrenie nariadené, a teda reálna hrozba zmarenia uspokojenia hmotnoprávneho nároku dedičov žalobcu v budúcnosti naďalej trvá. Domnievame sa, že takýto výklad vzhľadom na účel inštitútu neodkladných opatrení a záujem žalobcu preto nemožno pripustiť.

V tomto prípade by malo neodkladné opatrenie naďalej zaväzovať žalovaného a na strane žalobcu toho sukcesora, s ktorým podľa výsledkov dedičského

²⁵ Samozrejme, to neplatí bezvýhradne, ale s určitými výnimkami, keď žalobca uplatňoval práva, ktoré sú výlučne osobného charakteru, napríklad nároky vyplývajúce z práva na ochranu osobnosti, nárok na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia, právo na dôchodok a pod.

konania a povahy konkrétneho prípadu (predmetu konania vo veci samej) bude súd ďalej konať v merite veci.

Navyše, v prospech takéhoto názoru svedčí aj skutočnosť, že dôvodom nariadenia neodkladného a zabezpečovacieho opatrenia neboli okolnosti na strane žalobcu, ale okolnosti na strane žalovaného, ktorého status ostáva v konaní zachovaný a na ktorom smrť alebo zánik žalobcu nič nemení.

V oboch prípadoch (pri zániku žalobcu aj žalovaného po nariadení neodkladného opatrenia) teda nevyhnutne narazíme na subjektívnu stránku záväznosti neodkladného opatrenia aj na právnych nástupcov strán. Platná právna úprava nám nedáva na túto otázku jednoznačnú odpoveď.

Ani dostupná súdna prax sa tejto otázke výslovne nevenovala. V tejto súvislosti možno poukázať len na všeobecné závery judikatúry k otázke záväznosti právnych účinkov súdnych rozhodnutí vo vzťahu k aplikácii prekážky právoplatne rozsúdenej veci (§ 159 ods. 3 v spojení s § 167 ods. 1 OSP). Najvyšší súd SR vyslovil jednotný záver, podľa ktorého „*konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov konania (či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie), ktorí sú (boli) účastníkmi pôvodného konania. Pritom nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného, resp. či ten, kto v skoršom konaní vystupoval ako žalovaný, má alebo nemá v novom konaní procesné postavenie žalovaného).*“²⁶

Domnievame sa však, že tento právny názor nie je možné mechanicky a paušálne aplikovať na inštitút neodkladných opatrení, bez poukázania na jednotlivé druhy neodkladných opatrení a v konečnom dôsledku aj na skutkové okolnosti, na základe ktorých dochádza k zmene strán pôvodného konania vo veci samej. Citovaný názor bol totiž vyslovený v súvislosti s aplikáciou prekážky *rei iudicatae* v novom konaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia,

²⁶ Porovnaj napríklad rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 25. apríla 2012, sp. zn. 5 M Cdo 16/2010, uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 14. januára 2010, sp. zn. 3 Cdo 288/2009. Tento názor bol dokonca vyslovený aj v stanovisku občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR publikovaného v Zbierke stanovísk a rozhodnutí NS SR pod č. 25/2011 vo vzťahu k aplikácii prekážky *rei iudicatae* práve na inštitút predbežných opatrení.

kde sa Najvyšší súd SR vyslovil aj k pojmu „totožnosť účastníkov“, ktorý v sebe zahŕňala dikcia § 159 ods. 3 OSP. Zároveň však uviedol, že totožnosť predmetu konania je daná vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený petitom vyplýva z **rovnakých skutkových tvrdení, na základe ktorých bol uplatnený**, t. j. nárok založený na rovnakom právnom dôvode a vyplývajúci z rovnakých skutkových okolností.

V našom prípade však smrťou či zánikom povinného subjektu dochádza objektívne vždy k zmene okolností, na základe ktorých bolo neodkladné opatrenie (bez ohľadu na jeho druh a obsah) voči právnenému predchodcovi povinného subjektu nariadené. Relevantný tu je nielen subjektívny prvok spočívajúci v jeho spravidla úmyselnom konaní, ktoré bolo dôvodom na nariadenie neodkladného opatrenia, ale aj prípadne jeho osobitné postavenie vo vzťahu k oprávnenému navrhovateľovi neodkladného opatrenia (typicky prípad starostlivosti o maloleté dieťa či výživné).

V novom režime Civilného sporového poriadku v týchto prípadoch už po nariadení neodkladného opatrenia a smrti povinného subjektu nemusí nevyhnutne nasledovať konanie vo veci samej. Vzhľadom na osobnú povahu nároku by tak neodkladné opatrenie malo zaniknúť *ex lege* bez potreby jeho formálneho zrušenia súdom (§ 338 CSP).

Otvorenou otázkou však ostáva, či je potrebné neodkladné opatrenie v týchto prípadoch zrušiť alebo toto ostáva naďalej platné a vynútitelné, alebo či má po zániku žalovaného len prázdny obsah, resp. už nikdy nemôže vyvolať právne účinky, ktoré jeho nariadením žalobca sledoval. Na túto otázku sme sa snažili získať odpoveď v konaní, ktorého základ sa stal modelovým podkladom pre tento článok, bohužiaľ, s výsledkom, ako už bolo uvedené. Pri platnej právnej úprave sú však uvedené úvahy skôr v rovine *de lege ferenda*, t. j. vhodným podnetom pre zákonodarcu.

Práve z týchto a ďalších dôvodov uvedených v tomto článku máme za to, že novú právnu úpravu v Civilnom sporovom poriadku (účinnú od 1. júla 2016) *de lege ferenda* treba prehodnotiť, resp. otvoriť odbornú diskusiu o nej. Sme toho názoru, že ani citovanú judikatúru týkajúcu sa prekážky *rei iudicatae* nemožno aplikovať mechanicky aj na inštitút neodkladných opatrení v naznačenom smere.

V. Osobný charakter jednotlivých druhov neodkladných opatrení

Uvedený názor o osobnom charaktere neodkladných opatrení je aplikovateľný nielen pri neodkladnom opatrení vydanom v zmysle § 325 ods. 2 písm. c) a d) CSP, ktoré sa týkajú nami opísaného prípadu, ale aj pri iných druhoch neodkladných opatrení uvedených v § 325 ods. 2 CSP. Podľa nášho názoru by nemal byť spor o tom, že skôr nariadené neodkladné opatrenia ukladajúce pôvodnému žalovanému (účastníkovi konania) povinnosť:

- platiť výživné²⁷ v nevyhnutnej miere;
- odovzdať dieťa do starostlivosti osoby, ktorú označí súd alebo do striedavej starostlivosti;
- nevstupovať do domu alebo bytu, v ktorom býva osoba, vo vzťahu ktorej je odporca dôvodne podozrivý z násillia;
- zdržať sa konania, ktorým porušuje alebo ohrozuje právo duševného vlastníctva;
- písomne, telefonicky, elektronickou komunikáciou alebo inými prostriedkami úplne alebo čiastočne nekontaktovať osobu, ktorej telesná integrita alebo duševná integrita môže byť takým konaním ohrozená;
- sa na určenú vzdialenosť nepribližovať alebo iba obmedzene približovať k osobe, ktorej telesná integrita alebo duševná integrita môže byť jej konaním ohrozená,

po jeho smrti nezaväzujú všetkých jeho dedičov.

Podľa stavu *de lege lata*, t. j. ani po nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku nedôjde k zániku týchto neodkladných opatrení automaticky (*ex lege*) len na základe úmrtia pôvodne zaviazaného

²⁷ Pri výživnom platí princíp, že vyživovacia povinnosť zaniká smrťou povinného alebo oprávneného, t. j. z dôvodu zániku príslušného rodinnoprávneho vzťahu a neprechádza na dedičov. Hoci táto skutočnosť nie je *ex lege* výslovne zakotvená, vyplýva to z povahy vyživovacej povinnosti, čo potvrdzuje aj komentárová literatúra k platnému zákonu o rodine. Pozri SVOBODA, J., FICOVÁ, S. *Zákon o rodine. Komentár*. Eurounion, 2005, s. 166 alebo HORVÁTH, E., VARGA, E. *Zákon o rodine. Komentár*. IURA EDITION, 2009, s. 309. To znamená, že aj neodkladné opatrenie ukladajúce povinnému platiť výživné v nevyhnutnej miere musí jeho smrťou zaniknúť. Povinnosť platiť výživné teda neprechádza na dedičov, súčasťou dedičského konania však budú aj nedoplatky na výživnom vypočítané ku dňu smrti – vtedy, prijatím dedičstva, vzniká dedičom povinnosť tieto nedoplatky uhradiť.

subjektu. Súd však o zrušení takýchto predbežných rozhodnutí bez návrhu nerozhoduje, napriek existencii potenciálneho okruhu dedičov. Automaticky sa totiž prijíma záver, že takéto predbežné opatrenie zaniklo vzhľadom na charakter uloženej povinnosti, ktorá spravidla zodpovedá hmotnoprávnemu nároku oprávneného subjektu. V týchto prípadoch sa argumentuje len „povahou vecí“, keďže uvedenými neodkladnými opatreniami sa ukladá povinnosť konkrétnemu subjektu, plnenie ktorej je viazané výlučne na jeho osobu.

Rozhodujúcim determinantom by tak pri určení záväznosti neodkladných opatrení aj na právnych nástupcov nemala byť povinnosť vyplývajúca z neodkladného opatrenia, ani majetkový substrát podliehajúci neodkladnému opatreniu, ale **výlučne subjekt**, na ktorý sa toto opatrenie vzťahuje.

Teoreticky si je možné predstaviť, že pri neodkladnom opatrení ukladajúcom povinnosť:

- poskytnúť časť pracovnej odmeny za trvania pracovného pomeru²⁸;
- zložiť peňažnú sumu do úschovy,

by po smrti alebo zániku právneho subjektu, voči ktorému bolo neodkladné opatrenie nariadené, toto rozhodnutie automaticky zaväzovalo aj právnych nástupcov dotknutej osoby. Ak však vychádzame z toho, že osobný charakter neodkladného opatrenia je vždy založený na konaní žalovaného, ktorý dal žalobcovi dôvod na podanie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, je nevyhnutné prijať záver, že **neodkladné opatrenie má osobný charakter pre žalovaného vo všetkých prípadoch, ktoré môžu v praxi nastať.**

²⁸ Na rozdiel od smrti zamestnanca podľa § 59 ods. 4 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce v platnom znení (ďalej len „Zákonník práce“), ktorá je skutočnosťou znamenajúcou zánik pracovného pomeru, so zánikom zamestnávateľa pracovné právo nespája automaticky skončenie pracovného pomeru. Smrťou zamestnávateľa – fyzickej osoby prechádzajú na jeho dedičov práva a povinnosti z pracovnoprávnych vzťahov. Pri zániku právnickej osoby, ktorá je zamestnávateľom dochádza tiež k prechodu práv a povinností z pracovnoprávnych vzťahov *ex lege* za predpokladu, že zamestnávateľ má právneho nástupcu (§ 27 Zákonníka práce). Ak sa zamestnávateľ, ktorý je právnickou osobou zrušuje bez právneho nástupníctva, musí so zamestnancami skončiť pracovné pomery. Pri konkurze vyhlásenom na majetok zamestnávateľa, prechádza na správcu oprávnenie konať za úpadcu v pracovnoprávnych vzťahoch voči zamestnancom. K právnemu nástupníctvu zamestnávateľa bližšie pozri BARANCOVÁ, H. *Zákonník práce. Komentár*. 5. vydanie, Sprint, Bratislava, 2007, s. 161 – 163 a 282 – 284.

Uvedené právne názory preto vyvolávajú potrebu takej legislatívnej úpravy dopadu zániku osoby zaviazanej z neodkladného opatrenia na ďalšiu záväznosť neodkladných opatrení, ktorá nebude diferencovať medzi jednotlivými druhmi neodkladných opatrení v kontexte dôvodov ich zániku a v závislosti na ich charaktere (pozri záver príspevku). Naopak, v prípade zániku žalobcu by mal prevládať záujem jeho právnych nástupcov na ďalšom zabezpečení nároku už nariadeným neodkladným opatrením, a preto by tu jeho účinky v časti zabezpečenia mali ostať pri majetkových sporoch nezmenené.

VI. Osobný charakter predbežného opatrenia a zánik žalovaného – právnickej osoby

Ak pripustíme, že konkrétne neodkladné opatrenie je výslovne viazané na konkrétnu osobu, ktorú zaväzuje, je na mieste legitímna otázka, či možno záver o jeho zrušení z dôvodu smrti zaviazanej fyzickej osoby *de lege lata* analogicky vzťahovať aj na zánik právnickej osoby. O zániku neodkladného opatrenia z tohto dôvodu *ex lege* totiž možno zatiaľ uvažovať len v rovine *de lege ferenda*.

Zánik právnickej osoby môže nastať tiež v dôsledku univerzálnej sukcesie (napr. zlúčenie, splynutie alebo rozdelenie obchodných spoločností podľa § 69 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov), keď právnická osoba zanikne bez likvidácie alebo pri zániku s likvidáciou, či ako následok konkurzného konania. **Z povahy jednotlivých druhov neodkladných opatrení upravených v § 325 ods. 2 CSP vyplýva, že pri niektorých z nich bude ich nariadenie voči právnickým osobám z povahy vecí vylúčené.**²⁹

Pri iných druhoch exemplifikatívne vymedzených neodkladných opatrení [napr. podľa § 325 ods. 2 písm. b) až d) a g)] je možné, aby tieto obmedzenia, zákazy a povinnosti mohli zaväzovať aj právnickú osobu. Ak by došlo k zániku povinného subjektu bez právneho nástupcu, v takom prípade možno konštatovať, že skôr nariadené neodkladné opatrenie zaniká

²⁹ Tu možno totiž bez akýchkoľvek pochybností vylúčiť, že by právnickej osobe mohla byť uložená povinnosť platiť výživné v nevyhnutnej miere, alebo nevstupovať do domu alebo bytu v ktorom býva osoba, vo vzťahu ku ktorej je právnická osoba podozrivá z domáceho násillia.

pre stratu právnej subjektivity a tým aj procesnej spôsobilosti v konaní.³⁰ Ak by totiž takto zaniknutá právnická osoba bola aj účastníkom konania vo veci samej, toto konanie by muselo byť zastavené podľa § 64 CSP. Aj keď § 77 ods. 1 OSP takýto dôvod na zánik predbežného opatrenia *ex lege* (podobne, ako je to pri smrti fyzickej osoby) explicitne neupravoval, výkladom bolo možné tento nedostatok preklenúť.³¹ Nová právna úprava v § 335 ods. 1 a 2 CSP už s takouto procesnou situáciou výslovne počíta.

Ak však dôjde v konaní vo veci samej k zániku právnickej osoby s právnym nástupníctvom, mala by sa táto skutočnosť odraziť aj v nariadenom neodkladnom opatrení, smerujúcom proti pôvodnej žalovanej strane, ktorá bez ohľadu na dôvod zanikla. V zásade sa tu ponúkajú dve alternatívy riešenia tejto situácie. Prvou je aplikácia všeobecného záveru o právnom nástupníctve do všetkých práv a povinností pôvodnej sporovej strany vrátane procesných práv a povinností vyplývajúcich z neodkladného opatrenia. To by však v určitých prípadoch opäť prinieslo podobné otázky ako pri úmrtí fyzickej osoby zviazanej z neodkladného opatrenia.³²

Pri druhej možnosti by nastúpili rovnaké právne účinky, ako sme uviedli pri smrti žalovanej strany, ktorá bola fyzickou osobou. Domnievame sa, že pri akceptovaní teórie o osobnom charaktere neodkladného opatrenia sa nemôžu robiť neodôvodnené

rozdiely v právnych následkoch zániku zviazaného subjektu len pre jeho odlišný právny status (fyzická alebo právnická osoba). V súlade so zásadou rovnosti (čl. 6 CSP) musí mať strana, ktorá je fyzickou osobou, rovnaké práva a povinnosti, ako právnická osoba, ktorá je v rovnakom procesnom postavení. **Aj právne následky spojené so zánikom právnickej osoby správnym nástupcom musia byť pri absencii osobitnej právnej úpravy v zásade rovnaké ako pri zániku strany, ktorá je fyzickou osobou.**³³ V hmotnoprávných normách upravujúcich či už univerzálnu alebo singulárnu sukcesiu je totiž výslovne zvýraznený prechod práv a povinností, ktorých sa sukcesia týka. V procesnom práve žiadne takéto ustanovenie neexistuje s výnimkou § 37 ods. 3 zákona č. 233/1995 Z. z. Exekučný poriadok v znení neskorších predpisov, ktoré sa však výslovne týka exekučného konania.

Vzhľadom na spôsoby zániku procesnej spôsobilosti výlučne pri právnických osobách sme si vedomí možnosti zneužitia právnej úpravy, ktorá by osobný charakter neodkladných opatrení podporovala. Na druhej strane, ako bolo naznačené, nejaví sa nám správne diferencovať medzi právami a povinnosťami sporových strán len z titulu ich statusu. Prijatie právnej úpravy, ktorá by však možnosť takéhoto zneužitia vylúčila, je v kompetencii zákonodarcu, ktorý sa môže oprieť aj o prípadné podnety čitateľov reagujúcich na tento príspevok.

Záver

Sme toho názoru, že podľa platnej právnej úpravy možno hovoriť vo všeobecnosti o osobnom charaktere inštitútu neodkladných opatrení, hoci zatiaľ sa v teórii ani praxi tento termín osobitne nevyskytuje. V prípade, ak nastane niektorá zo situácií, ktoré sme popísali v tomto príspevku, máme za to, že právoplatné neodkladné opatrenie po smrti alebo zániku pôvodného subjektu, voči ktorému bolo nariadené (síce *de lege lata*) trvá formálne aj naďalej (pozri § 228 ods. 1 v spojení s § 234 ods. 2 CSP), ale reálne nemôže vo sfére procesného práva vyvolať právne účinky voči právnym nástupcom pôvodnej povinnej strany či účastníka konania. Takéto neodkladné

³⁰ Tento záver však nemožno aplikovať paušálne, keďže v praxi nastávajú aj prípady, keď sa v konaní pokračuje aj po zániku účastníka hmotnoprávného vzťahu, z ktorého sa uplatňuje právo na súde. Typicky pôjde o prípady uplatnenia nárokov vyplývajúcich z práv zabezpečujúcich pohľadávky – napríklad vymáhanie plnenia veriteľom od ručiteľa aj po zániku dlžníka, ktorý je právnickou osobou (§ 311 ods. 2 Obchodného zákonníka), či pri uplatnení práv zo záložného práva po zániku obligačného dlžníka, ktorý však nebol aj záložcom atď.

³¹ Podľa právnej teórie však takúto situáciu bolo možné podradiť pod § 77 ods. 1 písm. b) OSP. Pozri MAZÁK, J. *Zabezpečovacie prostriedky v civilnom procese*. IURA EDITION, 1997, s. 156.

³² Aplikujúc nami uvedený skutkový stav na obchodnú spoločnosť, ktorá by zanikla v dôsledku rozdelenia spoločností podľa § 69 ods. 4 Obchodného zákonníka, pričom jej majetok, na ktorý by sa neodkladné opatrenie vzťahovalo (napr. nehnuteľnosti). V takom prípade by bolo na posúdenie subjektívnej záväznosti účinkov nariadeného neodkladného opatrenia relevantné rozhodnutie o projekte rozdelenia spoločnosti, z ktorého musí vyplývať rozsah majetku a záväzkov, ktoré prechádzajú na právnych nástupcov zaniknutej obchodnej spoločnosti, ktorá sa rozdeľuje.

³³ V tejto súvislosti sú zrejmé rozdiely medzi formuláciou § 63 CSP, ktoré je koncipované na prípady straty procesnej spôsobilosti strany v dôsledku smrti od § 64 CSP, ktoré je jednoznačne určené na aplikáciu len pre prípad zániku právnických osôb, ktorá nastane počas prebiehajúceho konania.

opatrenie môže podľa stavu *de lege lata* zaniknúť len uplynutím času podľa § 333 CSP alebo ak súd vyhovie návrhu právneho nástupcu zaniknutej strany na zrušenie neodkladného opatrenia podľa § 334 CSP.³⁴

Ak sa zabezpečovacím opatrením zriadi záložné právo, to pôsobí hmotnoprávne aj voči právnym nástupcom žalovaného dlžníka, ktorý je aj záložcom (§ 151h ods. 1 OZ). Na zriadenie a vznik záložného práva teda nebude mať vplyv, že subjektívne účinky záväznosti zabezpečovacieho opatrenia sa na dedičov strán *ex lege* vzťahovať nebudú.

V prípade právoplatného zrušenia zabezpečovacieho opatrenia podľa § 343 CSP by bolo potrebné po jeho zrušení, samozrejme, vykonať aj výmaz záložného práva zriadeného súdom v príslušnom registri záložných práv.

De lege ferenda by preto bolo vzhľadom na naznačené výkladové problémy vhodné do Civilného sporového poriadku explicitne zakotviť ako jeden z dôvodov zrušenia neodkladného opatrenia aj smrť alebo zánik subjektu, voči ktorému bolo toto opatrenie nariadené. Na elimináciu vzniku rizika zbavenia sa majetku právnym nástupcom povinnej strany v období do nariadenia nového opatrenia (samozrejme, len za predpokladu existencie relevantných dôvodov) by bolo možné uvažovať o nasledovnej úprave s tzv. obráteným dôkazným bremenom. Súd by po smrti či zániku povinnej strany z neodkladného opatrenia, resp. v čase, keď už bude okruh právnych nástupcov zrejímavý (podľa výsledkov konania o dedičstve, resp. inej právnej skutočnosti) vyzval *ex offo* navrhovateľa neodkladného opatrenia, aby v určitej zákonnej lehote (napr. 30 dní od doručenia výzvy súdu) osvedčil, že potreba nariadeného opatrenia trvá naďalej aj voči právnym nástupcom povinnej strany z opatrenia. Súd by tak opakovane preskúmal podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia,

³⁴ Z pohľadu praxe si treba uvedomiť aj to, že vykonateľné rozhodnutie o predbežnom opatrení o zákaze nakladania s nehnuteľnosťou predstavuje napríklad v zmysle § 29 vyhlášky č. 461/2009 Z. z. obmedzujúcu poznámku v evidencii katastra nehnuteľností, na základe ktorej príslušný okresný úrad, katastrálny odbor nepovolí vklad práva k nehnuteľnosti až do výmazu tejto poznámky. Ten možno dosiahnuť až vtedy, keď bude neodkladné opatrenie zrušené alebo zanikne, čo sa pochopiteľne okresnému úradu musí hodnoverne preukázať.

a ak by tieto navrhovateľ neosvedčil, resp. by na výzvu súdu nereagoval, súd by následne neodkladné opatrenie zrušil. Tým by bola, podľa nášho názoru, dostatočne zabezpečená rovnováha medzi záujmami navrhovateľa aj právnych nástupcov zomretého alebo zaniknutého odporcu, a to aj s ohľadom na skutočnosť uvedenú v poznámke pod čiarou č. 34.

Neodkladné opatrenie by síce v dôsledku smrti alebo zániku žalovaného – právnickej osoby, *ex lege* nezániklo, ale žalobca by musel v súdom stanovenej lehote vyvinúť procesnú aktivitu na opätovné osvedčenie podmienok nariadeného opatrenia v dôsledku vzniku novej hmotnoprávnej situácie medzi stranami voči konkrétnym právnym nástupcom pôvodného odporcu. Takúto právnu úpravu by bolo možné považovať za spravodlivú a proporcionálnu. Dôkazné bremeno týkajúce sa trvania dôvodov neodkladného opatrenia by tu teda zaťažovalo žalobcu a nie právnych nástupcov žalovaného. Využitím nami použitý ilustračný prípad z praxe totiž dedičia žalovaného ťažko môžu objektívne preukázať, že neodkladným opatrením „blokované“ nehnuteľnosti nemajú zámer previesť na inú osobu. V zmysle negatívnej dôkaznej teórie sa totiž negatívne skutočnosti nedajú preukázať.

Naproti tomu, v prípade zániku žalobcu by neodkladné a zabezpečovacie opatrenia trvali aj naďalej a oprávňovali by právnych nástupcov žalobcu, ktorí by pokračovali v konaní vo veci samej, pochopiteľne len ak by také konanie prebehlo. To by spravidla platilo len v majetkových sporoch, kde by boli opatrenia nariadené za účelom zabezpečenia majetku žalovaného. Navyše, podľa § 338 ods. 1 CSP je na rozdiel od predchádzajúcej úpravy (OSP) možné, aby neodkladné a zabezpečovacie konanie trvalo po neobmedzenú dobu aj po právoplatnom skončení veci samej. Pri konaniach o výsostne osobných nárokoch žalobcu, ktoré neprechádzajú na jeho právnych nástupcov, by neodkladné opatrenie zaniklo uznesením o zastavení konania vo veci samej (§ 335 CSP). Prijatá špeciálnu úpravu pre tento prípad by teda *de lege ferenda* nebolo nutné.

Veríme, že tento príspevok podnieti odbornú diskusiu o danej téme, ktorej výsledky budú použiteľné tak pre zákonodarcu, ako aj pre právnu prax. ●